

Sprawozdanie z seminarium naukowego pt. "Dyplomacja w świecie nowych technologii"

26 lutego 2014 roku się odbyło spotkanie naukowe pt. "Dyplomacja w świecie nowych technologii". Było to trzecie, a zarazem ostatnie w roku akademickim 2013/2014 seminarium z cyklu "Kierunek na Administrację Publiczną", którego organizatorem jest Koło Naukowe Administracji Publicznej (KNAP). Wśród zaproszonych gości znaleźli się Michał Safianik – Dyrektor Biura Rzecznika Prasowego Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ), Jacek Nuciński - Zastępca Dyrektora w Biurze Informatyki i Telekomunikacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ) oraz dr Robert Sobiech, reprezentujący Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Moderatorem spotkania była Wiceprzewodnicząca KNAP Anna Biernacka-Rygiel, zaś gości powitała prof. Jolanta Itrich-Drabarek – opiekun Koła.

Prelegenci rozpoczęli seminarium od charakterystyki reprezentowanych Biur, działających w strukturach Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP pod kątem wpływu tych jednostek na modernizację i informatyzację polskiej polityki zagranicznej.

Jako pierwszy występował Michał Safianik, który w swojej prezentacji podkreślał znaczenie technologii internetowych oraz mediów społecznościowych takich jak Twitter czy Facebook dla polskiej i światowej dyplomacji. Za sprawą Dyrektora Safianika na Twitterze pojawił się hashtag #eDyplomacja, dzięki czemu nasze seminarium mogło być śledzone poprzez urządzenia mobilne w całej Polsce, a nawet poza jej granicami.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych dysponuje stroną internetową oraz stronami 160 Placówek Zagranicznych MSZ, co w sumie daje ponad 340 niezależnych portali w 45 językach na całym świecie. W każdej Placówce Zagranicznej MSZ spośród pracowników wyznaczona jest osoba, która odpowiada za treści zamieszczane na stronie internetowej. Dyrektor Safianik zaznaczył, iż żadna inna instytucja administracji publicznej w Polsce nie zarządza tak ogromną ilością niezależnych portali. Dodał również, że jest to ogromne wyzwanie dla MSZ z uwagi na fakt, że użytkownicy wchodząc na daną stronę na krótki okres czasu, poszukują nowych i zwartych informacji. Treści te muszą być zatem dostarczane w odpowiedniej formie, aby zaciekać internautów. Rocznie strony MSZ odwiedza ponad 2 mln użytkowników Internetu i mają one ponad 7 mln odsłon. Mocnymi konkurentami dla polskiej polityki zagranicznej w kwestii e-dyplomacji są dyplomacja brytyjska, francuska, amerykańska, holenderska czy szwedzka. Jednakże w najbardziej prestiżowym rankingu Twiplomacy, w ubiegłym roku konto

@PolandMFA było jednym z trzech najpopularniejszych kont na Twitterze. Według polskiego Raportu *Państwo w mediach społecznościowych*, MSZ został uznany za najbardziej retwittowany urząd.

Dyrektor wskazał na znaczenie nowych mediów w wydarzeniach geopolitycznych na całym świecie, na przykładzie wydarzeń na Ukrainie, w Turcji oraz podczas Arabskiej Wiosny. Dyrektor skomentował, że nowe technologie oraz media społecznościowe sprawiają, że informacje są przekazywane na bieżąco, ale zaznaczył, iż należy również pamiętać, że często mogą być one niesprawdzone. Jego zdaniem, Twitter ułatwia m.in. szybką reakcję polskiej służby zagranicznej na wydarzenia bieżące. Jako przykład została wskazana m.in. błyskawiczna reakcja Ministra Radosława Sikorskiego na słowa Premiera Davida Camerona, dotyczące polskich obywateli zatrudnionych w Wielkiej Brytanii. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP prowadzi na Twitterze m.in. konto Ministra Sikorskiego, wszystkich Wiceministrów, Rzecznika Prasowego, a także konta instytucjonalne takie jak @MSZRP oraz 151 kont placówek. Nie wszystkie Placówki Zagraniczne MSZ mogą działać w mediach społecznościowych w jednakowym stopniu ze względu na uwarunkowania regionalne czy sytuację polityczną w danym kraju (np. blokada Twittera lub Facebooka). Na Facebooku swoje fanpage'e posiadają 43 Placówki Zagraniczne oraz portal poland.gov.pl, prowadzony przez Biuro Rzecznika Prasowego. Dyrektor Safianik wspomniał również o kanale filmowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych Youtube oraz o koncie ze zdjęciami na portalu Flickr, a także o blogach pisanych przez Dyplomatów.

Michał Safianik podkreślił również rangę informacji konsularnych, publikowanych przez MSZ na stronach internetowych Placówek oraz konta na Twitterze @PolakZaGranicą, nie tylko ze względu na ich wpływ na promocję urzędu, ale również na bezpieczeństwo polskich obywateli, turystów przebywających poza granicami Polski. Najpopularniejszą informacją opublikowaną przez MSZ był w ubiegłym roku komunikat dotyczący ostrzeżenia dla podróżujących do Egiptu.

Dyrektor w swojej wypowiedzi odniósł się również do portalu prowadzonego przez Biuro Rzecznika Prasowego MSZ poland.gov.pl. Jest to oficjalny portal, promującym Polskę za granicą, a także wizytówka Polski na świecie. Portal ten ma swoje konto na Twitterze oraz fanpage na Facebooku. Pracownicy Biura Rzecznika Prasowego MSZ za pośrednictwem tego portalu informowali opinię publiczną np. o sukcesach polskich sportowców na Igrzyskach Olimpijskich w Soczi. Zachęcił również do zabawy z aplikacją *Do you know Polska?*, która ma na celu w łatwy i przyjemny sposób przybliżyć znajomość naszego kraju obcokrajowcom.

Jako drugi głos zabrał Dyrektor Jacek Nuciński. Podkreślił on znaczenie kluczowych

informatycznych projektów MSZ dla ukształtowania się e-dyplomacji. Dzięki tym projektom w jednej sieci działa razem 180 lokalizacji. Jest to największa sieć informatyczna w Polsce. Ponadto wyposażono pracowników Centrali MSZ oraz placówek w Bezpieczne Notebooki i terminale Black Berry, a także wprowadzono Elektroniczny Obieg Dokumentów. Dyrektor podkreślił, że aby zmiany modernizacyjne mogły wejść w życie należało zmienić model organizacyjny Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Wszystkie Placówki zostały bowiem połączone ze sobą i z Centralą MSZ, a ta z kolei jest połączona za pomocą Krajowego Systemu Informacyjnego z innymi urzędami w kraju, jak np. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych czy Urząd ds. Cudzoziemców oraz z instytucjami Unii Europejskiej poprzez SIS II czy VIS. Dzięki temu wszystkie urzędy konsularne państw członkowskich mogą wymieniać między sobą np. informacje dotyczące wydanych decyzji wizowych, co wprost przekłada się na szczelność granic strefy Schengen.

W swoim wystąpieniu Jacek Nuciński odniósł się również do wpływu technologii informatycznych na pracę konsulów za granicą, m.in. na wzrost czynności konsularnych na Ukrainie i Białorusi, gdzie polskie służby zagraniczne są niekwestionowanym liderem w wydawaniu wiz. Polska wydaje 33% wiz krajowych oraz 85% wiz Schengen spośród krajów Unii Europejskiej. Rocznie polscy Konsulowie podejmują ponad 100 tys. interwencji konsularnych poszkodowanym obywatelom polskim poza granicami kraju. Całą tę pracę przy użyciu nowych technologii wykonuje 400 Konsulów i około 600 pracowników administracyjno-technicznych na Placówkach. Jest to ponad 1000 osób wykorzystujących systemy konsularne. Pierwszy system konsularny powstał w 1993 roku, a został uruchomiony w roku 1995. Do obecnie wykorzystywanych systemów konsularnych zalicza się m.in. takie systemy jak Wiza-Konsul, PS2O, e-Konsulat oraz eWybory.

Dyrektor Nuciński również podkreślił znaczenie prewencji w działaniach Konsulów i m.in. poprzez ostrzeżenia dla podróżujących oraz kontakty pracowników urzędów konsularnych z Polonią zagraniczną. Na stronę poradnik.poland.gov.pl odnotowano około 460 tys. wejść w ostatnim roku i pobrano 48 tys. aplikacji *Polak za granicą* na urządzenia mobilne.

Dyrektor omówił rolę systemów konsularnych na przykładach sprawy paszportowej oraz wizowej. W ten sposób osoby zgromadzone na sali mogły poznać jak „od kuchni” wyglądają codzienne obowiązki konsula oraz jak ogromny wpływ mają na nie najnowsze technologie informatyczne, dające dostęp do unijnych baz takich jak VIS czy SIS II, za sprawą których pracownicy konsulatów, MSZ oraz innych urzędów centralnych dbają o bezpieczeństwo państwa i państw strefy Schengen. W kontekście zbliżających się wyborów Dyrektor Nuciński opowiedział również o systemie eWybory, a także wskazał jego rangę w

zabezpieczeniu przed nieuprawnionym oddaniem ważnego głosu przez wyborcę.

Na zakończenie swojego wystąpienia Jacek Nuciński wspomniał o programie Odyseusz, który zostanie wkrótce uruchomiony, a który będzie służył do rejestracji podróży oraz ułatwi konsulowi kontakt z Polakami przebywającymi za granicą w miejscach zagrożonych.

Jako ostatni występował dr Robert Sobiech. Wygłosił on komentarz naukowy na temat e-dyplomacji w kontekście e-governmentu, pomocy obywatelom poprzez najnowsze technologie i komunikacji społecznej przy ich użyciu.

Doktor podkreślił, że codzienna praca konsula i dyplomaty jest tym, czego obywatele oczekują od państwa oraz że odbiega ona w znacznym stopniu od stereotypowych wyobrażeń o służbie zagranicznej. Wskazał na rolę dyplomacji również w sferze kultury i gospodarki. Nowe technologie, zdaniem Doktora, pełnią funkcję informacyjną oraz realizują zasadę *account ability*, czyli rozliczają administrację publiczną z obietnic składanych obywatelom przez rząd.

Robert Sobiech powiedział także, że nowe media i technologie są potrzebne polskiej administracji publicznej dla jej znaczenia na arenie międzynarodowej. Media społecznościowe bowiem uzupełniają media tradycyjne oraz tworzą pewne wspólnoty lub dają możliwość pogłębienia informacji z danej dziedziny. Wspólnoty te upodmiotawiają obywateli i dają im możliwość współrządzenia, poprzez dostosowanie polityki państwa do określonych społeczności. Jednakże uznał, że nie należy bagatelizować znaczenia mediów tradycyjnych, bo to one wciąż w Polsce są najpopularniejsze i ściągają największą rzeszę odbiorców.

Doktor podkreślił rangę wykorzystania mediów społecznościowych w tworzeniu strategii komunikacyjnych. Analiza mediów społecznościowych pomaga zrozumieć co ludzie myślą na dany temat, wyłonić liderów oraz zbadać preferencje wyborcze obywateli. Jako przykład krajów, gdzie budowanie strategii komunikacyjnych odbywa się przy pomocy mediów społecznościowych podał Stany Zjednoczone oraz Szwajcarię.

Pracownik Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego wskazał również na siłę mediów społecznościowych w mobilizacji społeczeństw, jak to miało miejsce np. podczas Arabskiej Wiosny. Jego zdaniem mają one moc wyciągnięcia tłumów na ulicę, ale niekoniecznie mają siłę, aby ten tłum mógł uczestniczyć w kształtowaniu nowego ładu społecznego w państwie i wspieraniu przemian.

W ostatniej części seminarium to publiczność zadawała pytania. Stały się one przyczynkiem do gorliwej dyskusji na temat zastosowania nowych technologii przez służby dyplomatyczne i konsularne. Poruszały one takie wątki jak m.in. koordynacja treści zamieszczanych przez Placówki na ich kontach na portalach społecznościowych, stopień wykorzystania systemów informatycznych przez poszczególne urzędy konsularne, firm świadczących usługi outsourcingowe dla Placówek, informatyzacja społeczeństwa, kompetencji MSZ, a MON, system VIS, udziału mediów społecznościowych w kontekście wydarzeń na Ukrainie, a także tworzenie polityki poprzez te media.

Dyrektor Safianik w odpowiedziach na pytania mówił o samokontroli jaka jest wymagana w mediach społecznościowych, o zagrożeniach wynikających z korzystania z tych mediów, o tym, że nie każdy temat można promować we wszystkich krajach ze względu na uwarunkowania kulturowe. Wskazał na to, iż to w jaki sposób MSZ będzie się promować zależy głównie od ludzi zatrudnionych w MSZ, którzy powinni rozumieć swoją misję i powagę swojej pracy. Podkreślił również znaczenie mediów społecznościowych na Ukrainie oraz podczas Arabskiej Wiosny i ich udział w rewolucji społecznej.

Dyrektor Nuciński z kolei w odpowiedzi na pytania wskazał na znaczenie regionu i wielkość Polonii dla wykorzystania systemów konsularnych, ale podkreślił, że wszystkie Placówki są jednakowo wyposażone w systemy konsularne oraz wskazał na wykorzystanie systemów informatycznych w urzędach konsularnych i ich pełnym zinformatywowaniu. Zwrócił uwagę również na znaczenie firm, które pomagają na zasadzie outsourcingu Placówkom, ale zauważył, że muszą to być firmy zarejestrowane. Podkreślił także odrębność systemów informacyjnych Stanów Zjednoczonych oraz Unii Europejskiej.

Doktor Sobiech również wskazał na znaczenie mediów społecznościowych podczas przemian społecznych zarówno Arabskiej Wiosny, jak i na Ukrainie.

Podsumowując, warto zauważyć, że wszyscy Prelegenci podkreślali rolę i zaangażowanie obecnej dyplomacji. Audytorium zgromadzone na sali dowiedziało się, że dzisiejsza polityka zagraniczna to nie spotkania przy Whisky i cygaro, ale przede wszystkim ciężka praca, wymagająca od Dyplomatów i Konsuli umiejętności wykorzystania nowych urządzeń informatycznych, dynamiki oraz otwartości umysłu na wszelkie nowinki technologiczne i media społecznościowe.